

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคสังคมนิยมหนังสือ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว แต่ด้วยความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ประกอบกับมีปัญหาด้านการเงิน และมีความขัดแย้งระหว่าง คณะกรรมการบริหารพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบจำนวน ตามที่กฎหมายกำหนด และมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในพรรค นำไปสู่การลงมติให้ยุบพรรค จึงขอให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียน พรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีความสั่ง ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้อง ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วย เหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใด มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าว เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายประเสริฐ นาสกุล	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายกระมล ทองธรรมชาติ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอมร รักษาสัตย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๗๐๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พรรคสังคมนิยมประชาชนต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แต่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้ มีเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

๒. พรรคสังคมนิยมประชาชน โดยนายยงยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรค ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ยอมรับว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ดังที่นายทะเบียนยื่นคำร้องจริง ประกอบกับมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในพรรค นำไปสู่การลงมติให้ยุบพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นได้อีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้ หรือไม่
๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคสังคมนิยมหรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็น บทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชน แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณี ของพรรคสังคมนิยม ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ คือ ไม่สามารถ ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกทั้งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคสังคมนิยม ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคสังคมนิยมได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคสังคมนิยมตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน (คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชนยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ปรากฏว่า นายชยุต เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. กรณีพรรคสังคมนิยมประชาชนแจ้งขอจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ ๕ ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขา ๕ คน นั้น ได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วทุกประการ ต่อมานายทะเบียนแจ้งว่า พรรคส่งเอกสารไม่ครบ ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการสาขาทั้ง ๕ คน จึงให้ดำเนินการภายใน ๑๕ วัน ซึ่งพรรคเห็นว่าเอกสารดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงถือว่าเป็นข้อผิดพลาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. พรรคมิได้นิ่งนอนใจ ได้รับดำเนินการจัดส่งเอกสารตามที่ได้รับแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเวลา ๑๕ วัน โดยส่งเอกสารของคณะกรรมการสาขาครบถ้วนเพียง ๘ คน ขาดอยู่ ๑ คน ซึ่งพรรค

ยังไม่สามารถติดต่อได้เพราะย้ายที่ทำงาน ทางพรรคเกรงว่าจะส่งเอกสารที่ยังขาดอยู่ให้นายทะเบียนไม่ทันกำหนด จึงโทรสารแจ้งขอเลื่อนการส่งเอกสารดังกล่าว แต่นายทะเบียนแจ้งว่า ยังไม่ได้รับต้นฉบับของโทรสาร ซึ่งพรรคไม่ทราบมาก่อนว่า การส่งโทรสารจะต้องส่งต้นฉบับไปด้วย เพราะเข้าใจว่าการส่งโทรสารนั้น เมื่อไปถึงผู้รับก็ถือว่าสมบูรณ์แล้ว

๓. ขณะกำลังดำเนินการตามข้อ ๑ และ ๒ พรรคเกิดปัญหาการเงินและกลายเป็นความขัดแย้งของคณะกรรมการบริหารพรรค จึงได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลือ จำนวน ๖ คน จึงลงมติให้ยุบพรรค ด้วยคะแนน ๔ ต่อ ๒ และมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนขอยุติการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการใดๆ

๔. เนื่องจากพรรคยังไม่ได้ส่งจำนวนสมาชิก และจัดตั้งสาขาได้ครบตามกฎหมายจึงไม่อาจเปิดประชุมใหญ่ของพรรค และยังไม่สามารถพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคได้ ต้องถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีอยู่เป็นหลัก และเมื่อมีปัญหาภายในพรรคอย่างมาก จนต้องลงมติยุบพรรคก็ไม่อาจยื่นหยัดต่อไปได้ จึงขอประกาศยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามเหตุผลดังกล่าว

๕. อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีเจตนาหลบหลีก หลีกเลียง ละเมิด หรือฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติหรือข้อบังคับใดๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากการกระทำใดเป็นการผิดระเบียบ ข้อบังคับของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็เป็นด้วยความไม่เข้าใจหรือสับสน

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน (นายยงยุทธ เงินไพโรจน์) เป็นการชี้แจงถึงเหตุผลของการที่พรรคไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีได้โต้แย้งหรือปฏิเสธประเด็นตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน กรณีพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคก็เคยมีมติด้วยเสียงข้างมาก (๔ ต่อ ๒ เสียง) ให้ยุบพรรคได้ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้มีการสั่งยุบพรรคสังคมนิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่าได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันคือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมจะต้องดำเนินการให้มีการมีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงมีเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม

พรรคสังคมนิยม ได้รับสำเนาคำร้องแล้ว รับว่าเป็นความจริงตามคำร้องและยอมให้ยุบพรรคได้อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยม แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้สั่งยุบพรรคสังคมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมประชาชนเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่พรรคสังคมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคสังคมประชาชนมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า มีความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้ยุบพรรคสังคมประชาชนได้

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคสังคมประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใด

มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าว เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมประชาชนฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชน มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิเศษ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ได้ความตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปและสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว แต่ด้วยความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ประกอบกับมีปัญหาด้านการเงิน และมีความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในพรรค นำไปสู่การลงมติให้ยุบพรรค จึงไม่ขัดข้องที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” โดยให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เมื่อมีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น กรณีจึงฟังได้ว่าพรรคสังคมนิยมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายปรีชา เถลิมนวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แต่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชน เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว แต่ด้วยความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ประกอบกับมีปัญหาทางการเงิน และมีความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในพรรค ได้นำไปสู่การลงมติให้ยุบพรรคด้วย จึงขอให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังกล่าววินิจฉัยข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายพัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนด คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แล้วพรรคสังคมนิยมประชาชนมีสมาชิกไม่ครบถ้วนรวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายยงยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยม ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และได้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองขอยุติการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการใดๆ ของพรรคสังคมนิยมประชาชน

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

และมาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคสังคมประชาชนนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความจากหัวหน้าพรรคสังคมประชาชนชี้แจงเหตุผลของการที่พรรคไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีได้โต้แย้งหรือปฏิเสธคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองเกี่ยวกับการหาสมาชิกพรรคและการตั้งสาขาพรรค และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงฟังได้ว่ามีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคสังคมประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมประชาชน

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ อ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่พรรคสังคมนิยมประชาชน ไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบ พรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค สังคมนิยมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรค สังคมนิยมประชาชน ผู้ถูกร้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

พรรคสังคมนิยมประชาชน ยื่นคำชี้แจงเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคได้ปฏิบัติ ตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว โดยแจ้งการขอจัดตั้งสาขาพรรคไปยังนายทะเบียน และเมื่อนายทะเบียนแจ้งว่า พรรคสังคมนิยมประชาชน ส่งเอกสารไม่ครบก็ได้จัดส่งให้ทางโทรสารแล้ว แต่ที่ไม่ครบและไม่มีต้นฉบับนั้นเป็นข้อผิดพลาดของ นายทะเบียนที่มีได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมือง และพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ทราบว่าการส่ง เอกสารทางโทรสารต้องส่งต้นฉบับด้วย ต่อมาพรรคสังคมนิยมประชาชนได้มีมติของคณะกรรมการบริหารให้ยุบ พรรคและได้แจ้งนายทะเบียนแล้ว

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว เห็นว่า ตามคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยม มีได้ปฏิเสธตามคำร้องที่ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาด้วย ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง คำชี้แจงคัดค้านว่าไม่มีระบุไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมือง และไม่ทราบว่าต้องส่งต้นฉบับเอกสารไม่อาจรับฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนยังรับว่าพรรคได้มีมติยุบพรรคแล้ว ดังนั้นจึงรับฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนยังรับว่าพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขา ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” พรรคสังคมนิยมประชาชนจึงต้องเลิกหรือยุบ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และนายทะเบียนขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๒๕

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชนยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับสำเนาคำร้อง

นายชยยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน มีคำชี้แจงลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปได้ความว่า

พรรคสังคมนิยมประชาชนได้ดำเนินการขอจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่จังหวัดนครราชสีมา แต่ขณะกำลังดำเนินการได้เกิดปัญหาการเงินและกลายเป็นความขัดแย้งของคณะกรรมการบริหารพรรค จึงได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลือ ๖ คน ลงมติให้ยุบพรรคด้วยคะแนน ๔ ต่อ ๒ และมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองขอยุติการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการใดๆ นอกจากนี้เนื่องจากพรรคยังไม่ส่งจำนวนสมาชิก และจัดตั้งสาขา จึงไม่อาจเปิดประชุมใหญ่ของพรรคและยังไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคได้ จำต้องถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีอยู่เป็นหลัก และเมื่อมีปัญหาจึงต้องลงมติยุบพรรค

อนึ่ง หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอนุญาตให้คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชนสามารถดำเนินการก่อตั้งพรรคการเมืองต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว

ข้อวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่ได้โต้แย้งหรือปฏิเสธประเด็นตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชนได้มีมติยุบพรรคแล้ว ดังนั้น เมื่อพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ส่วนคำร้องของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญอนุญาตให้คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชน สามารถดำเนินการก่อตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนต่อไปได้อย่างต่อเนื่องนั้น เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่รับวินิจฉัย

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๗๐๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน คำร้องดังกล่าวระบุว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงมีเหตุที่นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“...จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง”

ต่อมาหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนมีปัญหาทางการเงิน และมีความขัดแย้งภายในพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด จนกระทั่งได้มีการลงมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนได้

คำวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

เนื่องจากปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว คือ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรค พรรคจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมี สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เกี่ยวกับเรื่องนี้พรรคสังคมนิยมเองก็ได้ยอมรับว่า พรรคมีปัญหาทางการเงินและมีความขัดแย้งภายในพรรค จนกระทั่งได้มีการลงมติให้ยุบพรรคได้

พิจารณาจากข้อเท็จจริงตามที่กล่าวแล้วเห็นว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เกิดขึ้นกับ พรรคสังคมนิยมจริงตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้าง จึงชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมือง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน จำนวน ๒๐ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๗ คน

๓. เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน

๔. ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว พรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด

ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน คือภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมประชาชนต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมประชาชน ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายยงยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ชี้แจงว่า ไม่สามารถจัดหาสมาชิกพรรคให้ครบห้าพันคนขึ้นไป และไม่สามารถตั้งสาขาพรรคได้ครบสี่สาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ จึงไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพรรค

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคสังคมนิยมประชาชน ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน พรรคสังคมนิยมประชาชน จะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้ และไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนดได้ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนยื่นคำชี้แจงว่าเป็นความจริงตามคำร้อง จึงไม่คัดค้านการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

เมื่อปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๒๕ พรรคสังคมนิยมประชาชนจึงต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว พรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ แต่ปรากฏว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติเดียวกัน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสองต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องไว้พิจารณาแล้วส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชนชี้แจง ซึ่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว แต่ด้วยความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ประกอบกับมีปัญหาด้านการเงิน และมีความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรค ทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคการเมืองได้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด และมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในพรรค นำไปสู่การลงมติให้ยุบพรรค และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๗ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

คำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๓๐๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ลำดับความเป็นมาของการจัดตั้งพรรคสังคมนิยม ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จากผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนตามแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ ท.พ.๑) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ พร้อมรายงานการประชุมจัดตั้งพรรคสังคมนิยมและเอกสารประกอบ

๒. พรรคสังคมนิยมได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๓. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารจากพรรคสังคมนิยมประชาชน ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง (ตามแบบ ท.พ. ๒) แจ้งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ โดยตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลกุดโง้ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ปรากฏว่ายังขาดเอกสารหลักฐานที่แสดงว่า การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน นำส่งเอกสารหลักฐานประกอบการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง (เอกสารเลขที่ ลต ๐๐๐๔/๓๐๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕)

๕. โดยที่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถหาเอกสารหลักฐานได้ทันเนื่องจากกรรมการบริหารย้ายที่ทำมาหากิน พรรคสังคมนิยมประชาชนจึงได้ส่งโทรสารไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานกิจการพรรคการเมือง ฝ่ายงานสาขาพรรคในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอผ่อนผันการส่งเอกสาร โดยที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้รับเอกสารต้นฉบับ

๖. ครั้นถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารจากหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ที่ พ.ส.ช. ๐๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่าในการประชุมกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชน เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนด้วยคะแนนเสียง ๔ ต่อ ๒ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการดำเนินงานในการก่อตั้งพรรคล่าช้า และประสบปัญหาอุปสรรคด้านการเงินซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคสังคมนิยมประชาชนส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนดำเนินการเพื่อยุบพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชนนั้นไม่ครบถ้วน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๗ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือที่ ลต ๐๐๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จากนั้นนายทะเบียนพรรคการเมือง ประกอบด้วยเอกสารสำเนาหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และสำเนาเอกสารรายงานการประชุมใหญ่พร้อมลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมต้นฉบับและเอกสารประกอบอื่นๆ เนื่องจากตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชนระบุว่าในกรณีที่ยุบ/เลิกพรรค คณะกรรมการบริหารพรรคจะต้องนำเรื่องเสนอพิจารณาในที่ประชุมใหญ่พรรค (ที่ประชุมสมัชชาพรรค) เพื่อขอความเห็นชอบ

๗. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมในการดำเนินการยุบพรรค พร้อมทั้งแจ้งว่าพรรคไม่ได้จัดส่งรายงานการประชุมใหญ่เนื่องจากทางพรรคสังคมนิยมประชาชนมีองค์ประชุมไม่เพียงพอที่จะเปิดประชุมใหญ่

๘. ดังนั้นในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๘/๗๐๒ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ เมื่อครบกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน

พรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน (คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔) พรรคสังคมนิยมยังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมี สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ดังนั้น จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๕. ต่อมาหัวหน้าพรรคสังคมนิยม ได้ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยระบุว่า

๑) เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองให้นำส่งเพิ่มเติมนั้นไม่มีระบุในคู่มือ การจัดตั้งพรรคแต่อย่างใด จึงไม่ใช่ความผิดของพรรคการเมือง

๒) ขณะเดียวกันพรรคมิได้นิ่งนอนใจในการนำส่งเอกสารดังกล่าว ซึ่งได้โทรสารเพื่อขอ ผ่อนผันระยะเวลาแล้ว และไม่ทราบว่าจะต้องส่งต้นฉบับด้วย

๓) พรรคสังคมนิยมยังไม่ได้ส่งจำนวนสมาชิกและจัดตั้งสาขาขึ้น จึงไม่อาจเปิด ประชุมใหญ่ได้ จึงยึดถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นหลักในการลงมติยุบพรรค

พร้อมกับชี้แจงว่าการกระทำใดๆ ของพรรคเป็นไปโดยสุจริต อาจดำเนินการไป โดยไม่เข้าใจ หรือสับสนทั้งในรัฐธรรมนูญและองค์กรใหม่อย่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำวินิจฉัย

เมื่อพรรคสังคมนิยมมิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ โดยไม่สามารถหาสมาชิกได้ครบห้าพันคนและตั้งสาขา ได้ครบ แม้จะมีความพยายามอยู่บ้างก็ไม่สำเร็จผล ประกอบกับในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ก็มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมอยู่แล้ว

จึงเห็นว่าต้องด้วยเงื่อนไขการยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคสังคมนิยมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน โดยชี้แจงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นพรรคการเมือง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้มีการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคสังคมนิยมประชาชน ซึ่งมีคณะผู้จัดตั้งจำนวน ๒๐ คน เพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๗ คน

๒. วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน

๓. วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมประชาชนได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอภิชาติ บุญมาก ขอลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชนดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔

๔. วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมประชาชนได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน ตามแบบที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคสังคมนิยมประชาชนจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ดังนี้

* ส่งคำร้องโดยหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๗๐๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๔.๑ ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชน จึงได้เสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ และแจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนส่งเอกสารให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พรรคสังคมนิยมประชาชนได้รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

๔.๒ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมประชาชนได้แจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ทางโทรสารและยังไม่ได้รับต้นฉบับ) โดยชี้แจงว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนยังไม่สามารถติดต่อกับกรรมการสาขาดังกล่าว เพื่อขอให้จัดส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านได้ ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด จึงขอผ่อนผันการส่งเอกสาร ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของพรรคสังคมนิยมประชาชน

๕. วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคสังคมนิยมประชาชนได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชน เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานของพรรคสาขา และมีอุปสรรคด้านการเงิน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ และสำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคสังคมนิยมประชาชนจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ดังนี้

๕.๑ ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ดำเนินการ เพื่อยุบพรรคเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชน จึงได้เสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ และได้แจ้งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณา ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่พรรคสังคมนิยมประชาชนได้รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

๕.๒ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของพรรคสังคมนิยมประชาชน

กล่าวโดยสรุป ปรากฏว่า ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชนแล้ว พรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด กล่าวคือ

๑. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่พรรคสังคมนิยมประชาชนต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี

รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

๒. เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวแล้วข้างต้น ปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมประชาชน ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

กรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรคสังคมนิยม ประชาชนและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

พรรคสังคมนิยมประชาชน โดย นายขยงยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้มี คำชี้แจงลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

(๑) กรณีพรรคสังคมนิยมประชาชนแจ้งขอจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ ๕ ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขา ๕ คน นั้น ได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ทุกประการ ต่อมานายทะเบียนแจ้งว่า พรรคส่งเอกสารไม่ครบ ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการสาขาทั้ง ๕ คน จึงให้ดำเนินการภายใน ๑๕ วัน ซึ่งพรรคเห็นว่า เอกสารดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงถือว่าเป็นข้อผิดพลาดของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) พรรคมิได้นิ่งนอนใจ ได้รับดำเนินการจัดส่งเอกสารตามที่ได้รับแจ้งต่อนายทะเบียน ภายในเวลา ๑๕ วัน โดยส่งเอกสารของคณะกรรมการสาขาครบถ้วนเพียง ๘ คน ขาดอยู่ ๑ คน ซึ่งพรรคยังไม่สามารถติดต่อได้เพราะย้ายที่ทำงาน ทางพรรคเกรงว่าจะส่งเอกสารที่ยังขาดอยู่ให้ นายทะเบียนไม่ทันกำหนด จึงโทรสารแจ้งขอเลื่อนการส่งเอกสารดังกล่าว แต่นายทะเบียนแจ้งว่า ยังไม่ได้รับต้นฉบับของโทรสาร ซึ่งพรรคไม่ทราบมาก่อนว่า การส่งโทรสารจะต้องส่งต้นฉบับไปด้วย เพราะเข้าใจว่าการส่งโทรสารนั้น เมื่อไปถึงผู้รับก็ถือว่าสมบูรณ์แล้ว

(๓) ขณะกำลังดำเนินการตาม (๑) และ (๒) พรรคเกิดปัญหาการเงินและกลายเป็นความขัดแย้งของคณะกรรมการบริหารพรรค จึงได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลือ จำนวน ๖ คน จึงลงมติให้ยุบพรรค ด้วยคะแนน ๔ ต่อ ๒ และมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนขอยุติการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการใดๆ

(๔) เนื่องจากพรรคยังไม่ได้ส่งจำนวนสมาชิก และจัดตั้งสาขา จึงไม่อาจเปิดประชุมใหญ่ของพรรค และยังไม่สามารถพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคได้ต้องถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีอยู่เป็นหลัก และเมื่อมีปัญหาภายในพรรคอย่างมาก จนต้องลงมติยุบพรรค พรรคก็ไม่อาจยื่นหยัดต่อไปได้ จึงขอประกาศยุบพรรคสังคมประชาชน ตามเหตุผลดังกล่าว

(๕) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของพรรคสังคมประชาชนเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีเจตนาหลบหลีก หลีกเลียง ละเมิด หรือฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติหรือข้อบังคับใดๆ ของคณะกรรมการเลือกตั้ง หากการกระทำใดเป็นการผิดระเบียบ ข้อบังคับของคณะกรรมการเลือกตั้ง ก็เป็นด้วยความสับสนไม่เข้าใจ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคสังคมประชาชนดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง ของมาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคสังคมประชาชน หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพรรคสังคมประชาชน ฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคสังคมประชาชน พรรคสังคมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและ จังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคสังคมนิยมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่ง ยุบพรรคสังคมนิยม

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน (คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔) พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกและมีสาขาพรรคให้เป็นไปตามเงื่อนไขและภายในเวลาที่กำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และข้อเท็จจริงได้ความต่อไปอีกว่า พรรคสังคมนิยมประชาชนส่งเอกสารให้นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ครบถ้วน อยู่ในระหว่างเตรียมการส่งเอกสารเพิ่มเติมก็พอดี พรรคสังคมนิยมประชาชนมีปัญหาด้านการบริหารและด้านการเงิน ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติให้ยุบพรรคเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ กรณีจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองขอขบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ส่วนที่นายชยุตเงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนอ้างว่า ที่จัดส่งเอกสารต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ครบ เพราะไม่มีคำแนะนำไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นข้อผิดพลาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายอรรถ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ